

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület bölcsészet-, nyelv- és történet-tudományi szakosztályának szervezete és ügyrendje.

I. FEJEZET.

A szakosztály és föladatai.

1. §. A szakosztály az Egyesületnek *Alapszabályai* 3. §-ában meghatározott tudományos szerve. Föladata az Erdélyi Nemzeti Múzeum *Könyvtára, Érem- és Régiségtára* körébe tartozó, valamint a címében foglalt tudományok művelése, terjesztése és népszerűsítése. Az *Alapszabályok* 1. §-ában kifejezett honismeret előmozdítására e vonatkozásban is különös gond fordítandó.

2. §. A szakosztály céljaira szükséges anyagi eszközökről az Egyesület gondoskodik. A szakosztálynak külön vagyona, pénztára vagy jövedelmei nincsenek, pénzügyi tekintetben az Egyesületnek van alája rendelve; tudományos működésében azonban szabadon és önállóan jár el. Kikérendő e szerint az Egyesület hozzájárulása minden oly esetben, mely a szakosztály szervezetét vagy anyagi ügyeit illeti, míg az Egyesülettől nyert javadalma fölhasználásáról saját hatása körében elszámolás kötelezése mellett intézkedik.

3. §. A szakosztálynak az Egyesülethez való viszonyát az egyesületi *Alapszabályok*nak 3., 6., 16., 19., 21., 24., 39., 46—53. §§-ai szabályozzák. A szakosztály külön *Ügyrendje* magában foglalja a hivatkozott §§-okban lerakott elvek alapján készült *Szervezetet* is.

4. §. A szakosztály föladatai szolgálatában

a) felolvasó üléseket tart (*Alapsz.* 49. §.);

b) népszerű előadásokat rendez;

c) munkássága eredményeit az Egyesület kiadványaiban közrebocsátja;

d) tagjait a rendelkezésére álló eszközökkel tudományos törekvésükben elősegíti;

e) az Egyesülettől nyert javadalmát az *Ügyrendben* meghatározott módon használja

5. §. Kormányzását választmánya és közgyűlése, választott elnöke, titkára által intézi, kik tiszteletdíjban nem részesülnek.

6. §. A szakosztály az Egyesületnek következő kiadványairól gondoskodik:

a) folyóíratról,

b) egyéb kiadványokról, melyeket az Egyesület a szakosztályra bíz.

A szakosztálynak a körébe tartozó minden tudományos kérdésben kezdeményezési joga van, az intézkedési jog az Egyesületet illeti.

II. FEJEZET.

A szakosztály tagjai, tisztviselői, választmánya és közgyűlése.

7. §. A szakosztály tagjai az Egyesületnek ama tagjai, kik belépésök alkalmával a szakosztályhoz való csatlakozásukat bejelentették. (*Alapsz.* 13., 14., 16. §§.)

8. §. A szakosztály megalakítandó, ha abba az Egyesületnek legalább 15 tagja jelentkezett.

9. §. A szakosztálynak elnöke (*Alapsz.* 46. §.), titkára (*Alapsz.* 48. §.) van, a kiket a szakosztályi közgyűlés általános többséggel három évre (*Alapsz.* 50. §.) választ. Az Egyesület választmányának hivatalból tagjai.

10. §. Az elnök összehívja és vezeti a szakosztályi köz- és választmányi üléseket; felelős a tárgyalás rendjéért; végrehajtja a hozott határozatokat; aláírja a jegyzőkönyveket és a szakosztálynak minden hivatalos kiadmányát; a jegyzőkönyveket két-két taggal hitelesítteti; elnököl minden tudományos előadáson és fölolvasáson; szavazatok egyenlősége esetén szavazata dönt, még akkor is, ha a szavazatok egyenlősége az ő szavazatával jött létre. Akadályoztatása esetén a szakosztály ügyvitelében való helyettesítéséről az Egyesület intézkedik; egyes üléseken azonban korelnök is helyettesítheti.

11. §. A szakosztályi titkár készíti az ülések jegyzőkönyveit; gondoskodik az ülések és előadások kitűzéséről és napirendjéről; a meghívók szétküldéséről; végzi a szakosztály levelezését; iktató könyvet vezet; a szakosztály működéséről évi jelentést készít. Akadályoztatása esetében helyettesítéséről a szakosztályi elnök gondoskodik.

12. §. Az Egyesületről a szakosztályra bízott folyóirat szerkesztését a szakosztály választott szerkesztője végzi. Egyébb kiadványok szerkesztői teendőinek ellátásáról a szakosztály választmánya esetről-esetre gondoskodik. A szerkesztők tiszteletdíjban részesülhetnek. E tény azonban a választmánynak bejelentendő, annak jóváhagyása bevárandó.

13. §. A szakosztályi választmány tagjai:

a) a közgyűléstől három évre választott elnök és titkár (*Alapsz.* 10. §.);

b) az 1. §-ban felsorolt gyűjtemények igazgatói (*Alapsz.* 52. §.);

c) 15 választott tag.

A választott tagok egyharmada minden év végén kilép, de újra választható. Kilép az az öt tag, a ki már három évig tagja volt a választmánynak. Átmenetileg 5 tag az első év végén kisorsolandó, a másik év után kisorsolandó az első év után ki nem sorsolt tagok közül ismét 5. (*Alapsz.* 40. §.)

14. §. A választmány határozata érvényes:

a) ha a 17. §-ban megállapított módon hívták össze;

b) ha az ülésen legalább nyolcz tag van jelen (tisztviselőkkel együtt);

c) ha a határozatot az érvényes szavazatok felénél legalább egygyel több szóval hozták.

Az elnök szavazatára lásd a 10. §-t.

15. §. A választmány tagjait a szakosztálytól gondozott minden

kiadvány megilleti, kivéve azokat, melyek felől az Egyesület választmánya nem ily értelemben határoz.

16. §. A szakosztály választmánya intézi a szakosztály ügyeit. Tehát működése a 4. §-ba foglalt feladatok betöltésére irányul, illetőleg arra, hogy azok lelkiismeretesen megoldassanak; hogy a szakosztály munkája az alapszabályokban letett elveknek és ez ügyrend 1. §-ában részletezett követelményeknek megfelelően irányíttassék; hogy a szakosztály tisztviselői a rájuk bízott teendőket buzgósággal intézzék; a szakosztályi közgyűlésnek végrehajtó szerve.

A folyóirat szerkesztőjét a választmány három évről három évre választja.

17. §. A szakosztályi választmány havonként, július—szeptember hónapok kivételével, rendes ülést tart; rendkívüli üléseket az elnök július—szeptember kivételével bármikor hívhat össze, de három tagnak írásban beadott kérelmére az elnök soron kívül is köteles összehívni. A tagok személyökre kiállított meghívóval hivassanak meg.

18. §. A választmány határoz a felett, hogy a felolvasó ülések tárgysorán szerepelt előadások vagy felolvasások mi módon adassanak ki: a folyóiratban-e vagy önállóan, vagy a szerző rendelkezésére bocsátassanak-e.

19. §. A szakosztály évenként deczember hóban tartja rendes közgyűlését. Rendkívüli közgyűlést az elnök, július—szeptember hónapok kivételével, bármikor összehívhat, de 15 tagnak írásban megokolt kérésére köteles összehívni.

A közgyűlésre szóló meghívókat az elnök és titkár bocsátják ki, a helybeli lapokban a kitűzött idő előtt legalább egy héttel közzéteszik. A meghívó jelezze egyben a tárgysorozatot is.

20. §. A közgyűlésen az Egyesületnek minden tagja megjelenhet ugyan, de szavazattal csak e szakosztály tagjai birnak.

21. §. A közgyűlés határozata érvényes:

a) ha azt a 19. §-ban jelzett módon hívták össze;

b) ha a határozatot az érvényes szavazatok felénél legalább egygyel több szóval hozták;

c) ha azon legalább annyi szakosztályi tag van jelen, mint tisztviselő és más választmányi tag együttvéve.

Ha pedig a c) alatti föltételnek nem felel meg, ugyanazon tárgysorozattal egy hét múlva új közgyűlés hivandó össze, mely a megjelent tagok számára való tekintet nélkül érvényesen határoz.

22. §. A rendes közgyűlés tárgyai:

a) választja a szakosztály elnökét és titkárát;

b) választja a szakosztályi választmány 15 választott tagját;

c) meghallgatja a titkár évi jelentését és annak tudomásul vétele fölött határoz;

d) határoz a választmánytól hozzá fellebbezett ügyekben;

e) útásítja a választmányt az eléje kerülő indítványok tárgyalására és tőle indokolt javaslatot kér. A közgyűlésen csak oly indítvány tárgyalható, melyet a közgyűlés sürgősnek mond ki, érdemleges határozatot csak oly indítvány fölött hozhat, melyet hozzá a választmány útján terjesztenek;

f) a rendes közgyűlés napirendjén lehető eg foglaljon helyet valamely tudományos előadás.

III. FEJEZET.

Iktatókönyv. Jegyzőkönyvek. Tárgyalás.

23. §. A titkár a szakosztály iratairól évenként újratezdődő számozással iktatókönyvet vezet, az iratokat rendben tartja és minden három évi ciklus irattárát a következő ciklus végén az Egyesület irattárába helyezi el. Esetleg szükséges iratok azonban neki, térítvény ellenében, kiszolgáltatandók.

24. §. Jegyzőkönyvekre, a tárgyalás rendjére az Egyesület ügyrendjének megfelelő §§-ai irányadók.

25. §. Az elvi jelentőségű határozatok alapján e szervezet és ügyrend minden hat évben módosítható. (*Alapsz.* 51. §.)

IV. FEJEZET

Főlolvasó ülések és előadások.

26. §. A főlolvasó ülések tárgyai: tudományos előadások, felolvasások és bemutató vagy magyarázó fejtegetések.

27. §. E szervezet 4. §-ában jelzett tudományos felolvasások és népszerű előadások napja rendszeren a hónap utolsó szerdája.

28. §. Az előadások legalább egy héttel előbb a titkárnál jelentendők be. Titkárnak joga van az előadások rövid kivonatát bekérni, s ha aggodalmai vannak, azok kitűzését megtagadhatja; ez ellen a a válaszmányhoz lehet föllebbezni.

29. §. A szakosztályon kívül állók, ha az egyesületnek tagjai, személyesen olvashatnak föl; ha nem tagjai, ehhez a válaszmány engedélye kikérendő. Az a vendég, a ki háromszor olvasott, vagy kinek dolgozatát a kiadványba fölvevtek, az Egyesület tagjai közé lép,

30. §. Egy-egy előadás legföljebb 40—45 perczet, egy-egy főlolvasás 30—35 perczet vehet igénybe.

31. §. Vita vagy tárgyalás esetén egy-egy fölszólalás lehetőleg rövidre vonassék össze; egy kérdéshez egy fölszólaló egyszer beszélhet, de ha személyében van megtámadva, személyes kérdésben külön is szólhat; az előadónak joga van az egyes fölszólalásokra külön, vagy pedig a vita végén egybefoglalóan is válaszolni

32. §. Az elnöknek joga van, ha a tárgyalás egész anyaga ki van merítve, a vitát bezárni, de ezután az előadót zárószó illeti meg; joga van továbbá, ha a tárgyalás szélesebb mederben indulna, a napirendet megvédeni azzal, hogy a vita folytatására külön ülés kitűzését javasolja. Ily határozat ellen nincs föllebbezés.

33. §. Az elnök a személyeskedő vitát azonnal berekeszti, az *Alapsz.* 9. §-át nem méltányoló előadótól vagy fölszólalótól a szót, ismételt figyelmeztetés után, megvonja. A kitűzött napirend megokolt esetekben megváltoztatható.

34. §. A tárakban tartott, vagy a tárak anyagát bemutató vagy

kiadvány megilleti, kivéve azokat, melyek felől az Egyesület választmánya nem ily értelemben határoz.

16. §. A szakosztály választmánya intézi a szakosztály ügyeit. Tehát működése a 4. §-ba foglalt feladatok betöltésére irányul, illetőleg arra, hogy azok lelkiismeretesen megoldassanak; hogy a szakosztály munkája az alapszabályokban letett elveknek és ez ügyrend 1. §-ában részletezett követelményeknek megfelelően irányítottassék; hogy a szakosztály tisztviselői a rájuk bízott teendőket buzgósággal intézzék; a szakosztályi közgyűlésnek végrehajtó szerve.

A folyóirat szerkesztőjét a választmány három évről három évre választja.

17. §. A szakosztályi választmány havonként, július—szeptember hónapok kivételével, rendes ülést tart; rendkívüli üléseket az elnök július—szeptember kivételével bármikor hívhat össze, de három tagnak írásban beadott kérelmére az elnök soron kívül is köteles összehívni. A tagok személyökre kiállított meghívóval hívassanak meg.

18. §. A választmány határoz a felett, hogy a felolvasó ülések tárgysorán szerepelt előadások vagy felolvasások mi módon adassanak ki: a folyóiratban-e vagy önállóan, vagy a szerző rendelkezésére bocsátassanak-e.

19. §. A szakosztály évenként december hónapban tartja rendes közgyűlését. Rendkívüli közgyűlést az elnök, július—szeptember hónapok kivételével, bármikor összehívhat, de 15 tagnak írásban megokolt kérésére köteles összehívni.

A közgyűlésre szóló meghívókat az elnök és titkár bocsátják ki, a helybeli lapokban a kitűzött idő előtt legalább egy héttel közzéteszik. A meghívó jelezze egyben a tárgysorozatot is.

20. §. A közgyűlésen az Egyesületnek minden tagja megjelenhet ugyan, de szavazattal csak e szakosztály tagjai bírnak.

21. §. A közgyűlés határozata érvényes:

a) ha azt a 19. §-ban jelzett módon hívták össze;

b) ha a határozatot az érvényes szavazatok felénél legalább egygyel több szóval hozták;

c) ha azon legalább annyi szakosztályi tag van jelen, mint tisztviselő és más választmányi tag együttvéve.

Ha pedig a c) alatti föltételnek nem felel meg, ugyanazon tárgysorozattal egy hét múlva új közgyűlés hivandó össze, mely a megjelent tagok számára való tekintet nélkül érvényesen határoz.

22. §. A rendes közgyűlés tárgyai:

a) választja a szakosztály elnökét és titkárát;

b) választja a szakosztályi választmány 15 választott tagját;

c) meghallgatja a titkár évi jelentését és annak tudomásul vétele fölött határoz;

d) határoz a választmánytól hozzá fellebbezett ügyekben;

e) útasítja a választmányt az eléje kerülő indítványok tárgyalására és tőle indokolt javaslatot kér. A közgyűlésen csak oly indítvány tárgyalható, melyet a közgyűlés sürgősnek mond ki, érdemleges határozatot csak oly indítvány fölött hozhat, melyet hozzá a választmány útján terjesztenek;

f) a rendes közgyűlés napirendjén lehető eg foglaljon helyet valamely tudományos előadás.

III. FEJEZET.

Iktatókönyv. Jegyzőkönyvek. Tárgyalás.

23. §. A titkár a szakosztály iratairól évenként újrakezdődő számozással iktatókönyvet vezet, az iratokat rendben tartja és minden három évi ciklus irattárát a következő ciklus végén az Egyesület irattárába helyezi el. Esetleg szükséges iratok azonban neki, térítvény ellenében, kiszolgáltatandók.

24. §. Jegyzőkönyvekre, a tárgyalás rendjére az Egyesület ügyrendjének megfelelő §§-ai irányadók.

25. §. Az elvi jelentőségű határozatok alapján e szervezet és ügyrend minden hat évben módosítható. (*Alapsz.* 51. §.)

IV. FEJEZET

Főlolvasó ülések és előadások.

26. §. A főlolvasó ülések tárgyai: tudományos előadások, felolvasások és bemutató vagy magyarázó fejtegetések.

27. §. E szervezet 4. §-ában jelzett tudományos felolvasások és népszerű előadások napja rendszeren a hónap utolsó szerdája.

28. §. Az előadások legalább egy héttel előbb a titkárnál jelentendők be. Titkárnak joga van az előadások rövid kivonatát bekérni, s ha aggodalmi vannak, azok kitűzését megtagadhatja; ez ellen a a választmányhoz lehet föllebbezni.

29. §. A szakosztályon kívül állók, ha az egyesületnek tagjai, személyesen olvashatnak föl; ha nem tagjai, ehhez a választmány engedélye kikérendő. Az a vendég, a ki háromszor olvasott, vagy kinek dolgozatát a kiadványba fölvelték, az Egyesület tagjai közé lép,

30. §. Egy-egy előadás legfőljebb 40—45 perczet, egy-egy főlolvasás 30—35 perczet vehet igénybe.

31. §. Vita vagy tárgyalás esetén egy-egy fölszólalás lehetőleg rövidre vonassék össze; egy kérdéshez egy fölszólaló egyszer beszélhet, de ha személyében van megtámadva, személyes kérdésben külön is szólhat; az előadónak joga van az egyes fölszólalásokra külön, vagy pedig a vita végén egybefoglalóan is válaszolni

32. §. Az elnöknek joga van, ha a tárgyalás egész anyaga ki van merítve, a vitát bezárni, de ezután az előadót zárószó illeti meg; joga van továbbá, ha a tárgyalás szélesebb mederben indulna, a napirendet megvédeni azzal, hogy a vita folytatására külön ülés kitűzését javasolja. Ily határozat ellen nincs föllebbezés.

33. §. Az elnök a személyeskedő vitát azonnal berekeszti, az *Alapsz.* 9. §-át nem méltányoló előadótól vagy fölszólalótól a szót, ismételt figyelmeztetés után, megvonja. A kitűzött napirend megokolt esetekben megváltoztatható.

34. §. A tárukban tartott, vagy a táruk anyagát bemutató vagy

ismertető előadások fölött kifejlődő beszélgetés menetére a fenti szabályok nem érvényesek.

35. §. A szakosztályi közgyűlésen felolvasott dolgozat fölött vitát indítani nem lehet.

36. §. Vidéki kirándulásokon vagy vándorgyűléseken tartott előadások és fölolvadások a szakosztály körébe csak annyiban tartoznak, a mennyiben azokat a szakosztály tagjai tartják. Mivel azonban ilyeneket csak az egyesület rendezhet, rájuk az egyesületi, illetőleg vándorgyűlési vagy kirándulási határozmányok válnak érvényesekké.

37. §. A szakosztály előtt tartott minden előadás, bárhol jelenjék is meg, hivatkozzék arra, hogy itt került bemutatásra.

V. FEJEZET.

Kiadványok.

38. §. A folyóirat kiállítását és terjedelmét a szakosztály javadalmának keretén belül a szakosztályi választmány, tudományos színvonalát a szerkesztő határozza meg. Általános elvül e szempontból a jelen *Szervezet és Ügyrend* 1. §-a szolgál.

39. §. A folyóirat a viszonyokhoz mérten, negyedévi, két havi vagy havonként megjelenő füzetekben adandó ki.

40. §. A szerkesztésért egyedül a szerkesztő felelős ugyan, de a választmánynak kötelessége, hogy annak tudományos jellegét főtartassa.

41. §. A folyóirat munkatársait a pénzügyi viszonyokhoz mérten kell díjazni. A díjazás mértékéről az *Ügyrend* nem intézkedhetik határozatokkal, csak az elvet mondja ki, hogy minden közlemény díjazandó.

42. §. A folyóiratban megjelent dolgozatok különnyomatai felől mindenkor a választmány intézkedik. Ezek az egyesület tulajdonába menek át, szerzőik külön díjazásban részesülnek, de viszont értékesítésök jövedelmei az egyesület pénztárába folynak be. Ezek a különnyomatok esetleg, mint sorozatos, vagy gyűjteményes kiadványok is szerepelhetnek.

43. §. A szerkesztő köteles megválasztásakor programot adni, köteles a szakosztály és az Egyesület hivatalos közleményeit (jegyzőkönyvek, jelentések, stb.) kiadni, melyeket azonban nem díjaz.

44. §. Egyébb kiadványok időről-időre állapíttatnak meg.

45. §. Minden kiadvány viselje az Egyesületnek, mint kiadónak, a nevét.

VI. FEJEZET.

Általános határozatok.

46. §. E *Szervezet és Ügyrend* az egyesület közgyűlésének megerősítendő záradékával látandó el. Addig is életbe lép az egyesületi választmány hozzájárulása után.

46. §. A *Szervezet és Ügyrend* minden szakosztályi tagnak belépéskor kézbe adandó.

49. §. Megváltoztatására az *Alapszabályok* 51. §-a intézkedik.